

ÅRSRAPPORT FOR INSTITUTT FOR ARKEOLOGI,
KONSERVERING OG HISTORIE (IAKH)

2021

Innledning

2021 ble nok et år preget av pandemi og nedstengninger. Situasjonen har ført til at det har vært begrensede muligheter til å gjennomføre fysiske aktiviteter. Undervisning har hovedsakelig blitt holdt digitalt eller som hybridvarianter. Forskningsaktiviteter som krever reise eller sammenkomster har i liten grad latt seg gjennomføre. Generelt har pandemien ført til krevende arbeidssituasjoner for både studenter og ansatte.

IAKHs årsrapport gir en status over utviklingen ved instituttet i året som har gått med vekt på resultater og større aktiviteter definert i årsplanen og andre strategiske dokumenter. På grunn av pandemien har det vært vanskelig å gjennomføre og prioritere oppfølging av årsplanen. Det følger derfor ingen statusrapport for årsplansarbeidet med denne rapporten.

Høydepunkter og utvalgte resultater

- Jón Viðar Sigurðsson tok over som instituttleder etter Tor Egil Førland.
- Nytt instituttstyre ble konstituert.
- Det ble opprettet ti nye forskergrupper ved instituttet.
- Instituttet hadde i 2021 totalt ca. 97 årsverk, hvorav omtrent halvparten var kvinner. Ca. 76 årsverk var vitenskapelige (78 %).
- Instituttet hadde i overkant av 700 programstudenter. Totalt ble det avlagt 591 studiepoeng (i 60-poengsenheter). Ca. 95 kandidater fullførte bachelorgrad og ca. 70 fullførte mastergrad ved instituttet i 2021.
- IAKH hadde ved utgangen av året 24 aktive ph.d.-kandidater knyttet til sine ph.d.-linjer. Det var 12 disputaser i 2021.
- Norges første ERC Advanced Grant i historie gikk til Ildar Garipzanov med prosjektet *MINiTEXTS – "Minuscule Texts: Marginalized Voices in Early Medieval Latin Culture (c. 700–c. 1000)"*.
- IAKH fikk ett NFR-forskerprosjekt for fornyelse, *Voices on the Edge: Minuscule Texts in Early Medieval Latin Culture*, med Ildar Garipzanov som prosjektleder.
- IAKH fikk tildelt sitt andre MSCA Individual Fellowship med Audrey Millet og hennes prosjekt *Made in Sweatshops*.
- Instituttet fikk for første gang tildelt en Offentlig sektor ph.d. fra NFR i samarbeid med Anno museum.

Styre og ledelse

Instituttledelsen

Instituttleder: professor i historie Jón Viðar Sigurðsson

Forskningsleder og stedfortreder for instituttleder: professor i arkeologi Per Ditlef Fredriksen

Forskerutdanningsleder: førsteamanuensis i historie Ulrike Spring

Undervisningsleder: professor i historie Steinar A. Sæther

Administrativ leder: Katrine Randin

Studieleder: Magne O. Rønningen

Programledere

ARKO-programmene: førsteamanuensis i arkeologi Þóra Pétursdóttir

Historie-programmene: professor Steinar A. Sæther

MITRA-programmet: professor Daniel Maul

Forskerskoleledere

Dialogues with the Past: professor i arkeologi Christopher Prescott

Den nasjonale forskerskolen i historie: professor Hanne Hagtvedt Vik

Instituttstyret

Instituttstyret hadde 10 møter i 2021 og behandlet nærmere 60 vedtakssaker.

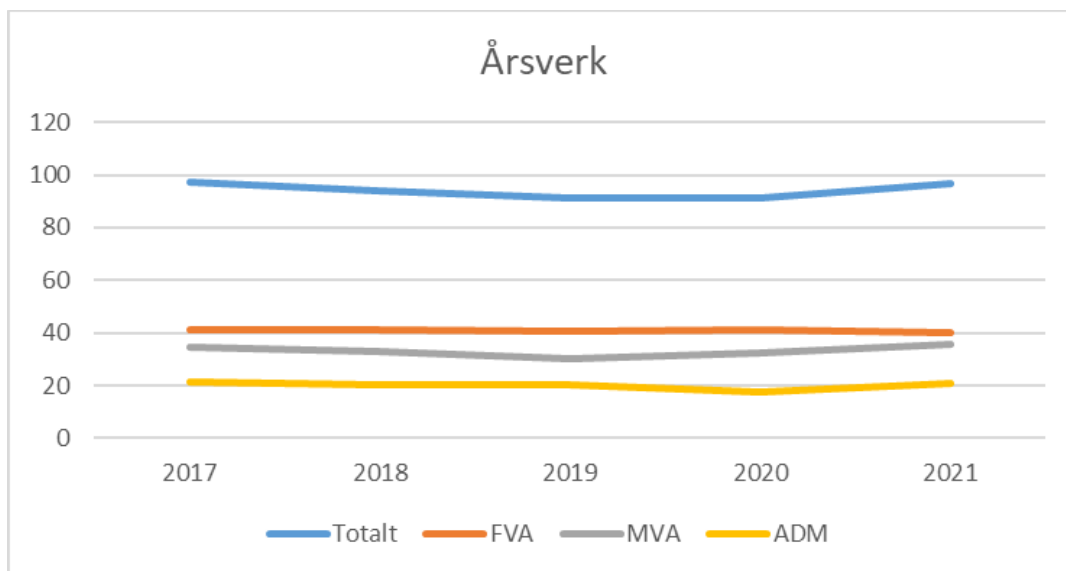
Medlemmer av instituttstyret 2021

Faste		Vara	
Jón Viðar Sigurðsson	Leder av instituttstyret	Per Ditlef Fredriksen	Stedfortreder for instituttleder
Einar Lie	Representant for fast vitenskapelig ansatte	Hanne Hagtvedt Vik	1. vara

Eirinn Larsen	Representant for fast vitenskapelig ansatte	Þóra Pétursdóttir	2. vara
Unn Pedersen	Representant for fast vitenskapelig ansatte	Ildar Garipzanov	3. vara
Ingeborg Fossestøl	Representant for midlertidig vitenskapelig ansatte	Hallvard Bruvoll	1. vara
		Isak Roalkvam	2. vara
Nora Birkeland	Representant for de administrativt og teknisk ansatte	Tarjei Solberg	1. vara
		Julianne Rustad	2. vara
Karoline Johanne Opsahl	Representant for studentene	Anastasia Bertheussen	1. vara
Magnus Knutsen	Representant for studentene	Malin Elisabeth Johansen	2. vara
Anders Lindhjem-Godal	Ekstern representant	Kristin Bakken	vara

Personal¹

Instituttet hadde i 2021 totalt 96,97 årsverk. Dette er en økning i antall årsverk sammenlignet med 2019 og 2020 på ca. seks årsverk. Ca. 76 årsverk var vitenskapelige (78 %) og 21 administrative (22 %). Instituttet hadde om lag like mange kvinner og menn ansatt (49 % kvinner), men det er variasjoner mellom fagene og stillingskategoriene.

Stillingskategorier

Av de 76 vitenskapelig årsverkene, var ca. 40 årsverk fast vitenskapelig ansatte². Dette er en liten nedgang fra 2020 (ned 1,3 årsverk). Det var omkring 36 midlertidig vitenskapelige årsverk³, som er en økning fra tidligere år. Administrasjonen utgjorde 21 årsverk, som er en økning sammenlignet med de siste årene.

Antallet professorårsverk har fortsatt å øke (opp ca. 1)⁴, mens antallet førsteamanuenser har sunket noe mer enn økningen i antall professorårsverk (ned 2,4). Førstelektorårsverk har en svak nedgang (ned 0,3), mens universitetslektorårsverkene har økt noe (opp 0,6). Økningen skyldes ansettelse av vikariater.

¹ Det er tatt utgangspunkt i tall fra DBH med mindre noe annet er spesifisert. Tallene viser antall årsverk per 1. oktober. DBH har endret kategorisering av professor II. Dette gjør at fast ansatte professor II teller som professor. Det er kun ansatte på fastlønnskontrakter som er med. Ansatte i lønnet permisjon, som fødselspermisjon ol, teller med. For mer informasjon se vedlegg 1.

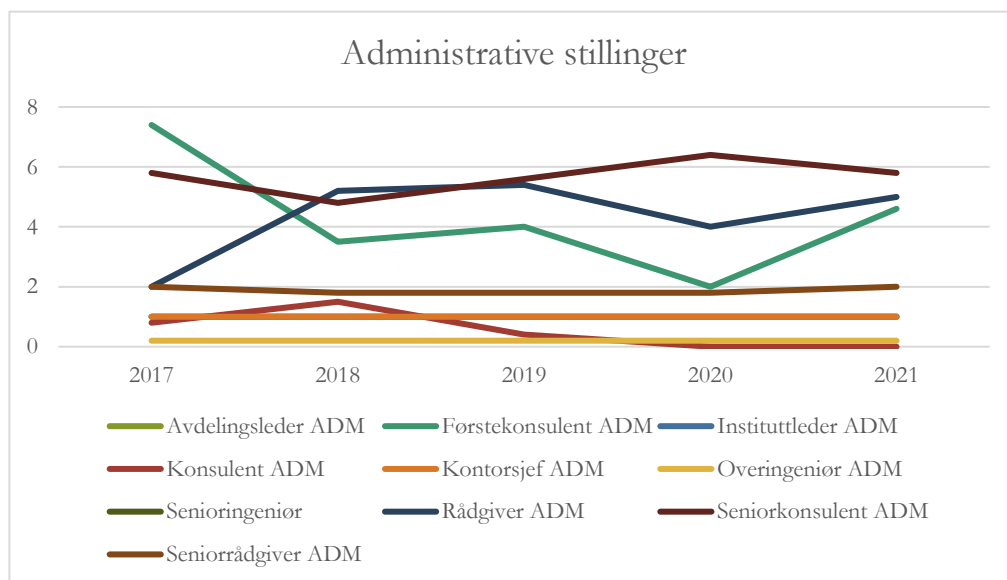
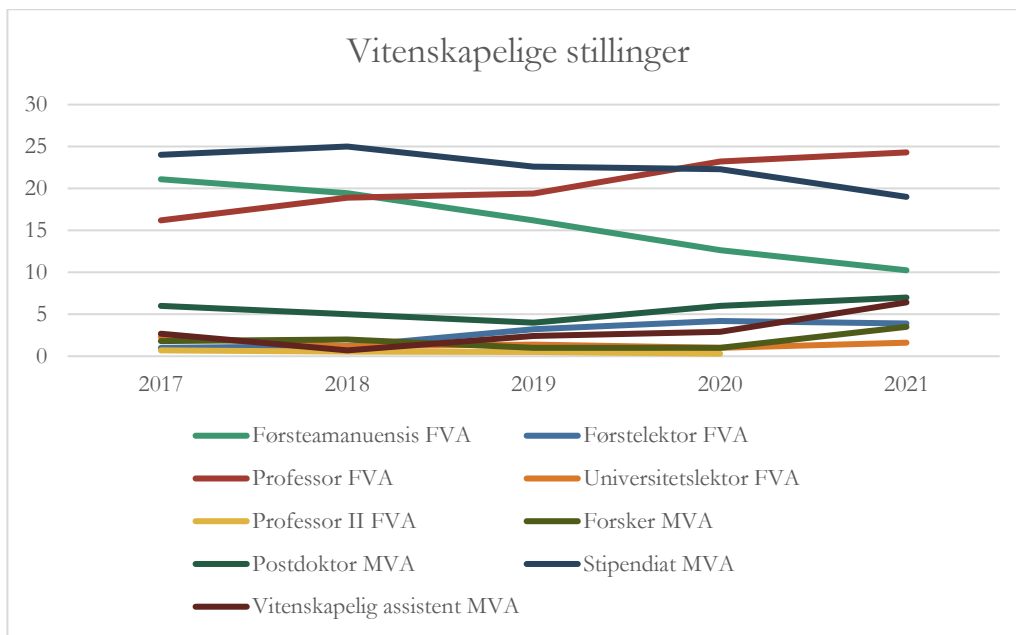
² Med fast vitenskapelig ansatte, menes ansatte i stillinger som professor, amanuensis, førsteamanuensis, førstelektor, universitetslektor, professor II og førsteamanuensis II. Vikarer for faste stillinger er også regnet med i denne kategorien.

³ Midlertidige vitenskapelig ansatte er i denne sammenheng ansatte i doktorgradsstillinger, postdoktorstillinger og forskerstillinger.

⁴ Tallene er ikke sammenlignbare på grunn av endring i hvordan DBH registrer professor II, men det er uansett snakk om en økning.

Antallet stipendiatarverk har en svak nedgang, mens postdoktorårsverkene øker svakt. Det er en større vekst i antallet forskerstillinger, men her er tallene veldig små og stillingene i sin helhet knyttet til prosjekter. Antallet vitenskapelig assistenter har økt kraftig. Dette henger i stor grad sammen med ansettelse av flere læringsassistenter.

I administrasjonen har det vært en svak nedgang i antallet seniorkonsulenter og en økning i rådgivere og førstekonsulenter.

Utdanning

Instituttet hadde i 2021 i overkant av 700 programstudenter fordelt på en årsenhet, to bachelorprogrammer og tre masterprogrammer. I løpet av 2021 ble det opprettet et nytt masterprogram i europeisk historie: European History. Programmet er et samarbeid med flere europeiske partneruniversiteter.⁵ Første opptak på programmet vil være fra høsten 2022. Programmet vil ha fem plasser, og studenter som blir tatt opp skal ha et opphold ved et av de andre partneruniversitetene. IAKH deltar også i studieprogrammer administrert av andre institutter: bachelorprogrammet Internasjonale studier (INTER), administrert av Institutt for statsvitenskap, masterprogrammet Viking and Medieval Studies (VMS), administrert av Institutt for lingvistiske og nordiske studier og Lektorprogrammet (LEP), administrert av Institutt for lærerutdanning og skoleforskning. Til sammen ble 98 emner tilbudt på instituttet våren og høsten 2021.

Instituttet søkte sammen med Psykologisk institutt (UiO) og UN Global Compact om fem millioner fra HK-DIRs utlysning Økt arbeidsrelevans i høyere utdanning til gjennomføringen av prosjektet: *Bærekraftlaboratoriet: anvendt fagkunnskap i tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid*. Søknaden ble innvilget og instituttet vil dermed være vertskap for to eksternt finansierte utdanningsprosjekter, UTFOR og Bærekraftlaboratoriet, fra og med 2022.

Høsten 2021 ble det satt ned en prosjektgruppe som jobber med en søknad om Senter for fremragende utdanning (SFU). Senteret, med dets foreløpige tittel *Conservation, History and Archaeology for a New Generation of Experiential learning* (CHANGE), tar sikte på å videreutvikle utdanning hvor studentene *gjør* konservering, historie og arkeologi, ved hjelp av implementering av praksisnære læringsaktiviteter i alle emner og med hjelp av utvikling og bruk av nye digitale verktøy og metoder i undervisningen. Søknaden har frist i april 2022.

Våren 2021 ble det satt ned en prosjektgruppe som skal utarbeide et forslag til nytt utdanningsløp i konservering. Prosjektet går under navnet *Konserveringsstudiets revisjonsplan* (KoRP). Målet med prosjektet er å skissere et utdanningsløp som oppfyller ENCoREs standard for konserveringsutdanning. Utfordringene for konserveringsutdanningen er hovedsakelig å sikre nok praksisundervisning på lavere grad, å sikre at utdanningen er ressursmessig bærekraftig og ikke avhengig av timelærere, og at utdanningen skal rekruttere studenter med tilstrekkelige naturvitenskapelige kunnskaper til masterprogrammet. Prosjektgruppen leverer sitt forslag i april 2022.

Opptak til programmene⁶

Det er forholdsvis gode søkertall til alle instituttets programmer, men antallet som faktisk møter til studiene varierer mer. Instituttet har derfor arbeidet for å nå de mest interesserte studentene.

Lavere grad

Bachelorgraden i arkeologi og konservering hadde opptak til begge studieretninger i 2021. Arkeologi har hatt en oppgang de siste to årene, og hadde i 2021 en ny rekord i antall førsteprioritetssøkere, med 130

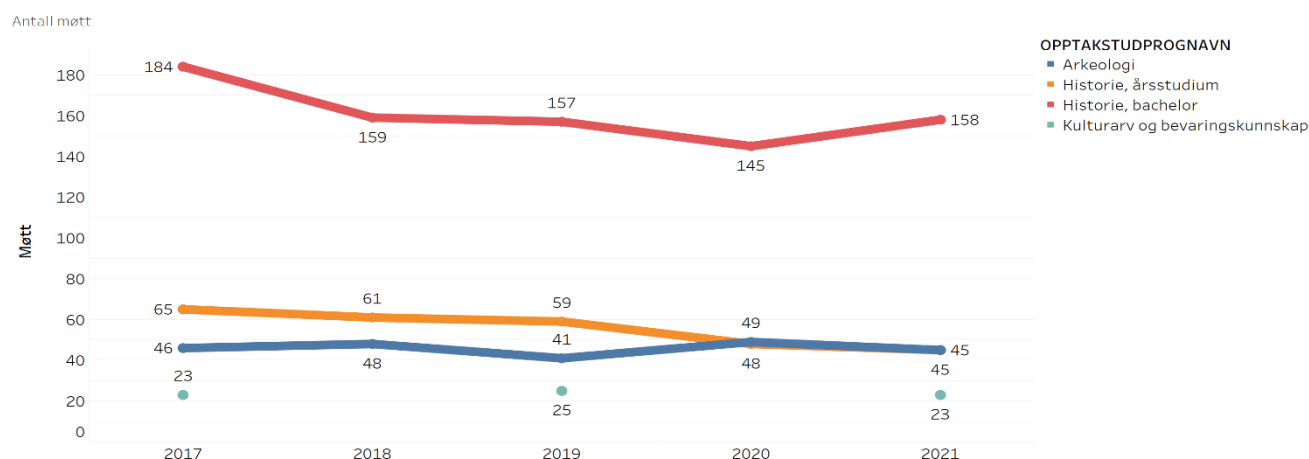
⁵ Humboldt Universität zu Berlin, Université de Paris Diderot, University College Dublin, Università degli studi Roma Tre, Università degli studi Roma «Tor Vergata» og Universität Wien er fullverdige partnere. Tallinna Ülikool (Tallinn University), Universidad Complutense Madrid, Univerzitet u Beogradu og Univerzitet u Sarajevu er assosierte partnere.

⁶ Det er tatt utgangspunkt i tall fra Tableau-rapport. Se vedlegg for mer informasjon. Bachelor- og masterprogrammet i arkeologi og konservering har opptak til konserveringsretningene annethvert år.

kvalifiserte førsteprioritetssøkere. Antall møtt er derimot noen færre enn i 2020, og relativt stabilt sett i forhold til tidligere sammenlignbare år (45 møtt til 50 plasser). Studieretningen for kulturarv og bevaringskunnskap (KUBE) hadde en særlig stor økning i førsteprioritetssøkere, med 79 kvalifiserte førsteprioritetssøkere i 2021. Til sammenligning har retningen i tidligere år hatt svingninger på mellom 28 og 47 kvalifiserte førsteprioritetssøkere fram til 2015, før det ble en tydelig oppgang i søkertallene de siste tre opptakene. I 2019 og 2021 har man sett en økning i over 20 % hvert av opptaksårene. Antall møtt gikk noe ned, med 23 møtt til 25 plasser. Begge studieretninger har en overvekt av kvinner, men det er mest markant på KUBE, hvor ca. 74 % av de som møtte var kvinner. På arkeologi er kjønnsbalansen å regne som god, med 44 % menn og 56 % kvinner.

Bachelorgraden i historie har hatt en nedgang i antall søkere og antallet møtt de siste tre-fire årene. Nedgangen i antall møtt henger delvis sammen med at instituttet har valgt å overbooke mindre, men det kan ikke forklare nedgangen i antall søkere i denne perioden. Som en følge av dette har opptaksrammen ikke blitt fylt på bachelor i historie siden 2017 (158 møtt til 170 plasser i 2021). Det var derimot en oppgang i antall møtt siden 2020, hvor antall møtt var en god del lavere enn andre sammenlignbare år. Programmet har i likhet med tidligere år en klar overvekt av menn, med en kvinneandel på 37 % i 2021.

Årsenheten i historie har hatt en klar nedgang i antall søkere de siste årene, i tillegg til en nedgang i antall møtt. Både antall førsteprioritetssøkere og antall møtt var i 2021 historisk lavt, med det laveste antall førsteprioritetssøkere og nest laveste antall møtt (113 kvalifiserte førsteprioritetssøkere og 45 møtt av 57 plasser). Årsenheten har i motsetning til bachelorgraden i historie en god kjønnsbalanse, med 44 % kvinner og 56 % menn i 2021.

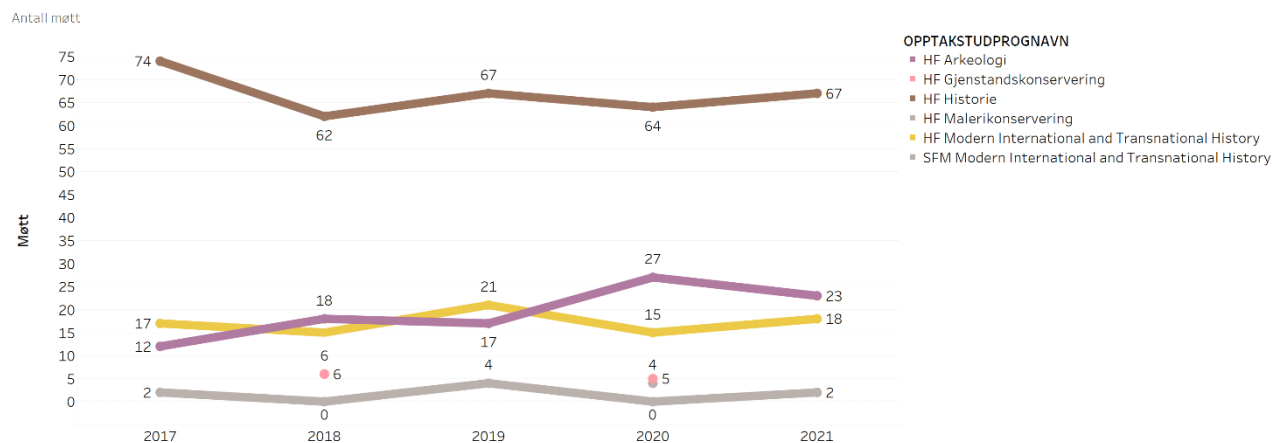

Høyere grad

Masterprogrammet i arkeologi og konservering hadde kun opptak til studieretning arkeologi i 2021. Antallet søkere til arkeologiretningen er forholdsvis stabilt. Antall kvalifiserte førsteprioritetssøkere var lavere enn i 2020, men noe høyere enn andre sammenlignbare år. De siste to årene har det vært gode tall for antall møtt, med 23 til 24 plasser i 2021. Kjønnsbalansen er jevn, med 52 % kvinner.

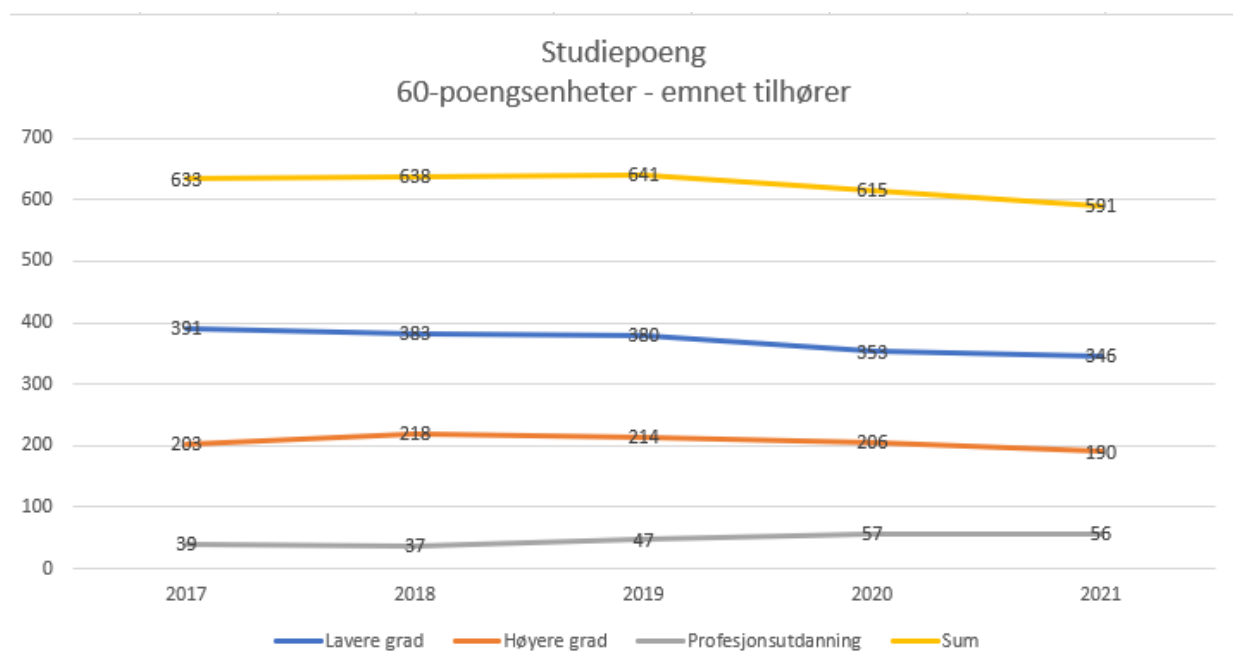
Masterprogrammet i historie har hatt en svak nedgang i antall søkere de siste to årene, men antall møtt i 2021 var derimot på tilsvarende nivå som tidligere år (67 møtt til 95 plasser). Det er en klar overvekt av menn, med kun 28 % kvinner i 2021.

MITRA har siden oppstarten i 2017 hatt et jevnt antall søkere, og hadde i 2021 godt oppmøte, med 20 møtt til 20 plasser. MITRA har en jevnere kjønnsbalanse enn de andre historieprogrammene, med en kvinneandel på 45 % i 2021.

Studiepoeng⁷

Studiepoengsproduksjonen ved instituttet har hatt en synkende kurve de siste årene, men med noen variasjoner mellom programmene.

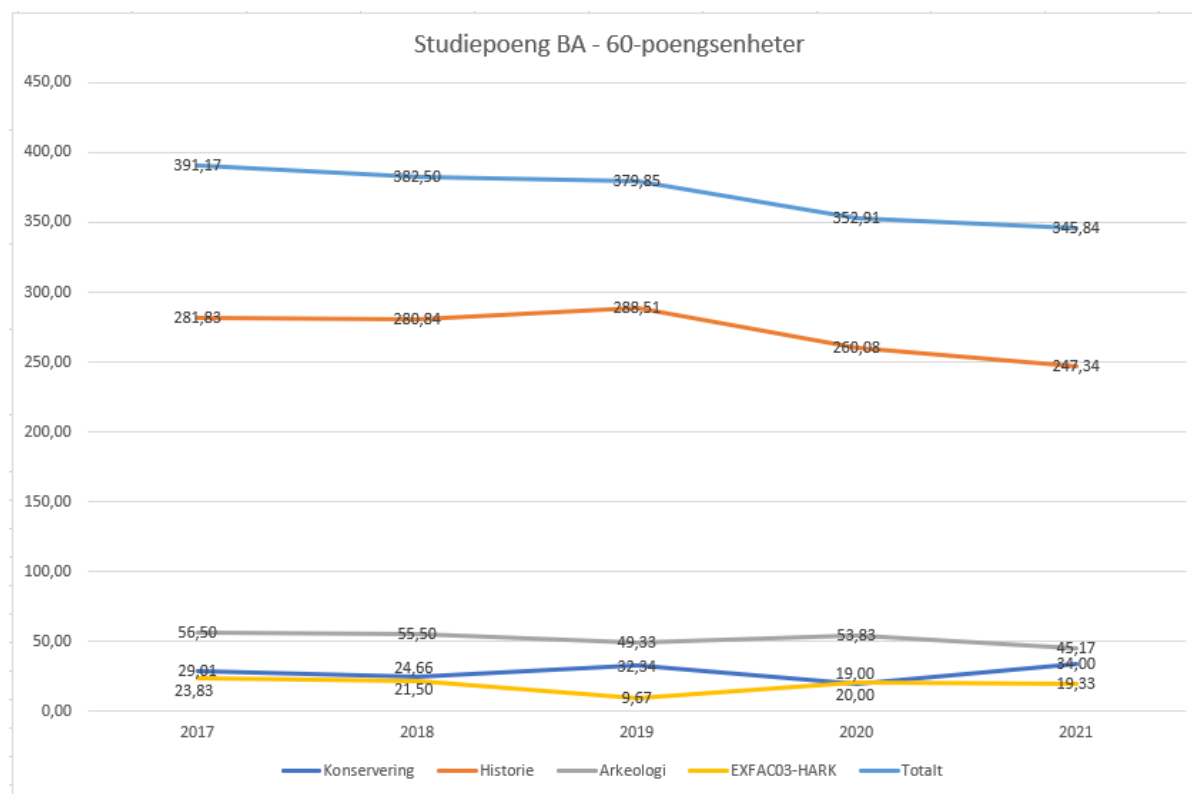

Lavere grad

For bachelorprogrammene samlet ble det avlagt færre studiepoeng i 2021 enn i 2020, men nedgangen var ikke like stor som fra 2019 til 2020. Det ble avlagt 346 60-studiepoengsenheter i 2021, mot til 353 poeng i

⁷ I analysen av studiepoeng er det tatt utgangspunkt i DBH-rapporten «Studiepoengproduksjon iht. studieprogrammet hvor emnet primært tilhører». Tallene er basert på en manuell sammenstilling av emner knyttet til de ulike fagene. Se vedlegg for tabeller.

2020. Historie og arkeologi har hatt en nedgang i avlagte studiepoeng siden 2020. Nedgangen i prosent er mindre på historie enn arkeologi, men på grunn av omfanget er det nedgangen på historie som gir størst utslag på totalnedgangen på instituttet. EXFAC holder seg relativt stabilt, men det er en liten nedgang fra andre sammenlignbare år.⁸ På konservering vil studiepoengene svinge fra år til år fordi programmet kun har opptak annethvert år, men-det har vært en oppgang siden tidligere sammenlignbare år.

Høyere grad

På høyere grad har også den totale produksjonen av studiepoeng gått ned siden 2020.

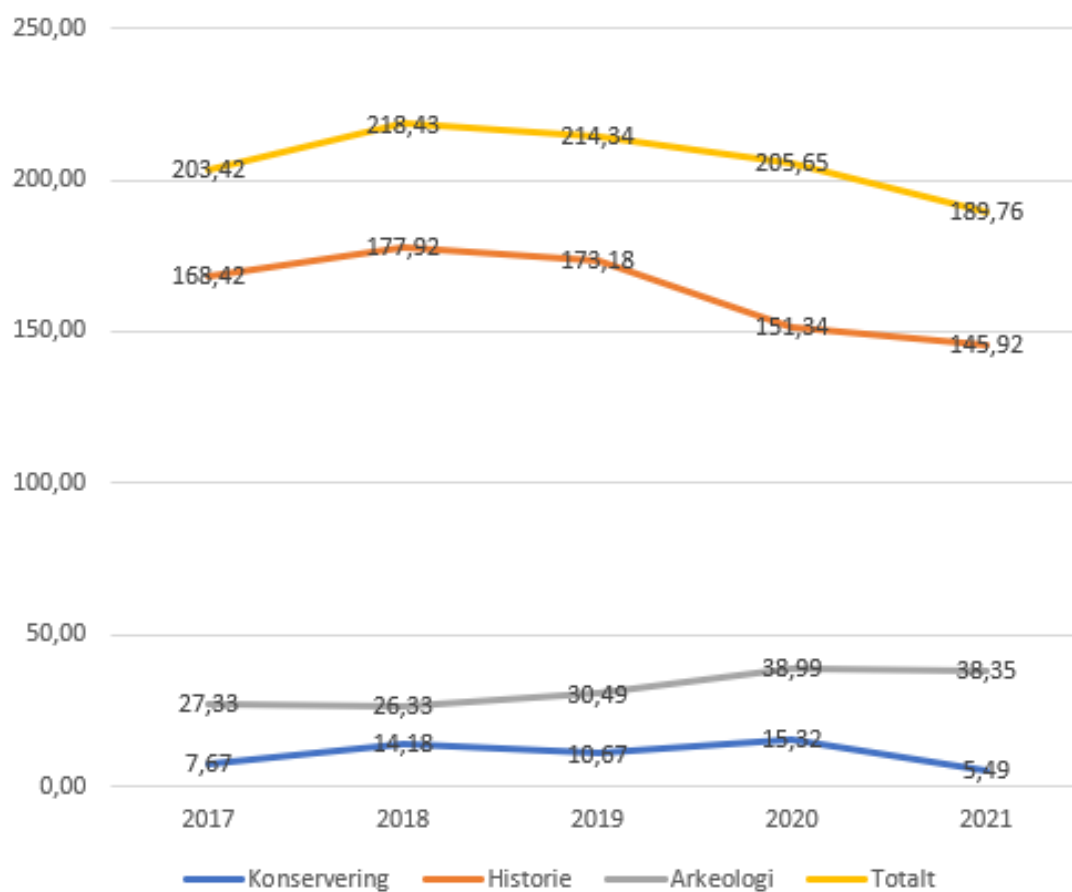
Studiepoengproduksjonen på arkeologi holder seg på samme nivå som i 2020, og begge år er betydelig høyere enn tidligere år. På konservering vil studiepoengene i likhet med bachelornivået svinge fra år til år, men studiepoengproduksjonen var lavere enn sammenlignbare år. Hovedårsaken til dette var at det ble tatt inn færre studenter i 2020 enn vanlig pga. smittevern.⁹ På historie har studieproduksjonen gått ned siden 2020.¹⁰

⁸ Omleggingen av bachelorprogrammet medførte at EXFAC03-HARK er flyttet fra 1. til 3. semester. Der bachelorstudentene i historie tidligere tok 20 sp i HIS-emner og 10 sp i EXFAC03-HARK i sitt første semester, tar de nå 30 sp i HIS-emner. Det betyr at det var langt færre historiestudenter som tok EXFAC03-HARK høsten 2019.

⁹ Tallene for studiepoeng i 2020 var gode til tross for at det ble tatt inn 25 % færre studenter på programmet, bl.a. fordi det var mange studenter som leverte mastergrad det året.

¹⁰ Studiepoengene for lektorprogrammet og MITRA ligger inne i tabellen som del av «historie».

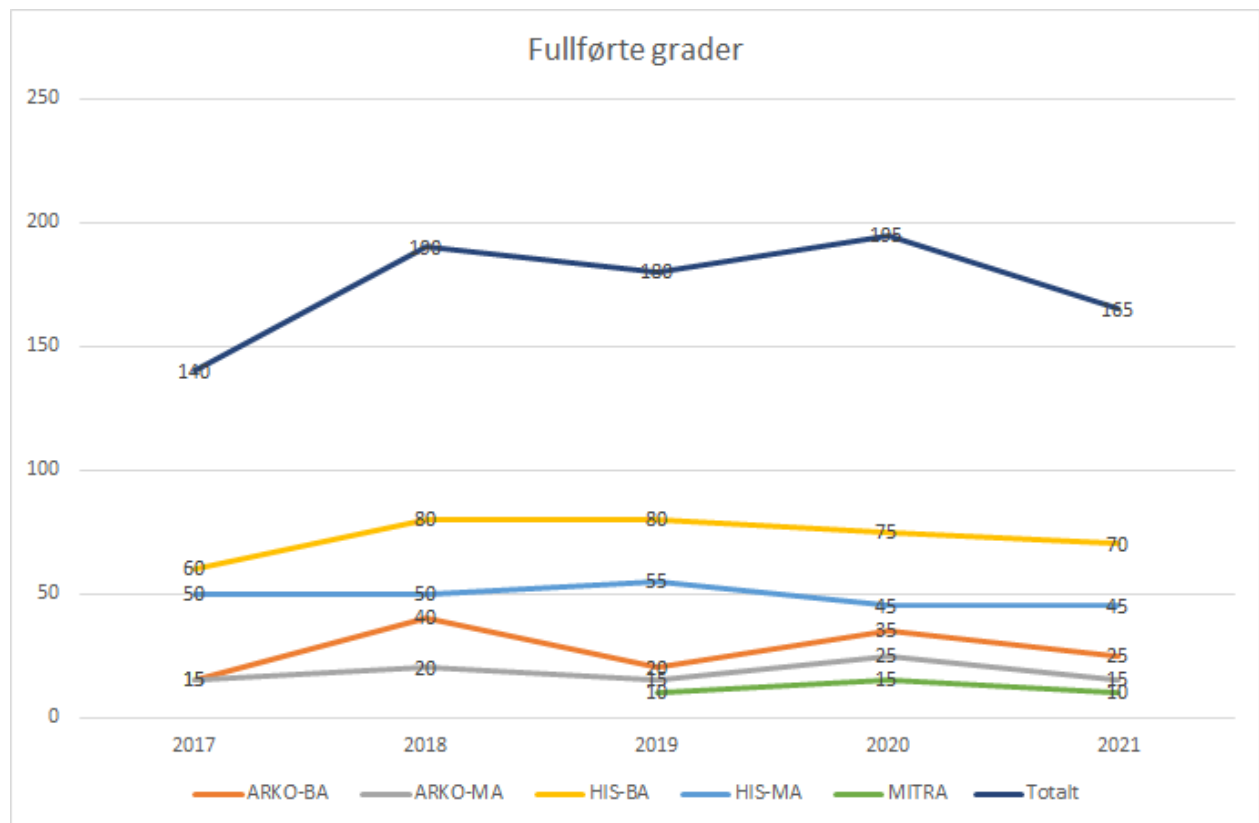
Studiepoeng MA - 60-poengsenheter

Gjennomføring¹¹

IAKH har, i likhet med de fleste andre instituttene ved fakultetet, problemer med lav gjennomføring og stort frafall. I 2021 ble det totalt avlagt ca. 165 grader innenfor instituttets studieprogrammer. Av disse var ca. 95 på bachelor og ca. 70 på master. Antallet fullførte grader varierer stort fra år til år, blant annet som følge av at det er opptak til studieretningene knyttet til konservering annethvert år. Antallet som fullførte grad i 2021 er lavere enn det siste sammenlignbare året (2019).

Bachelorprogrammet i historie har hatt en svak nedgang i fullførte grader. Kullet som hadde sitt siste normerte semester i 2021 var det siste kullet som fulgte det gamle studieløpet på bachelor i historie. I 2019 ble både masterprogrammet og førsteårseminene på bachelorprogrammet revidert. På bachelornivå har undervisningen blitt forbedret gjennom undervisningsprosjektet UTFOR, som har introdusert utforskende forelesninger og studentdrevne smågrupper på innføringseminene. Til tross for at det har vært færre som har møtt til studiestart de siste årene, ser det ut til at frafallet hos studentene som startet i 2019 og 2020 er lavere enn tidligere år. På arkeologi og konservering ser frafallet i samme periode ut til å være noe høyere enn tidligere år.

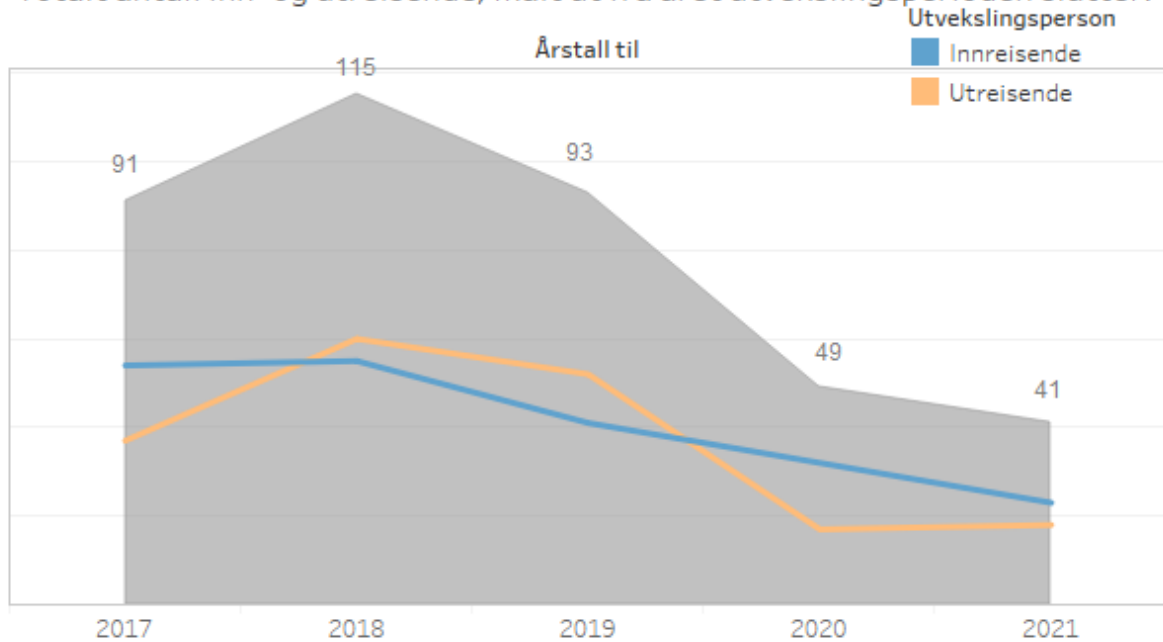

¹¹ Antall kvalifikasjoner tar utgangspunkt i DBH-rapporten «Studiepoengproduksjon iht. studieprogrammet hvor emnet primært tilhører». Merk at antall kvalifikasjoner er avrundet til nærmeste 5 i DBHs oversikt. Se vedlegg for tabeller.

Internasjonalisering¹²

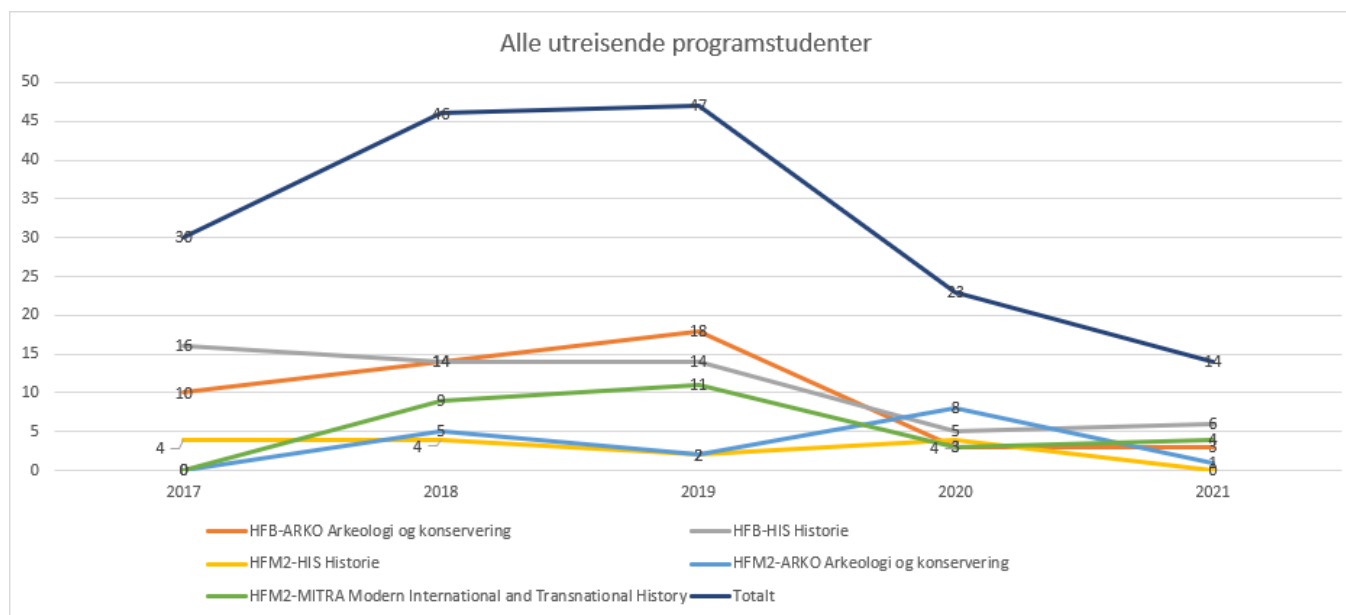
Antallet innreisende og utreisende studenter på avtaler tilhørende instituttet gikk litt tilbake i 2021, fra 49 i 2020 til 41 i 2021. Det var en liten overvekt av innreisende studenter (56 %). Av de 20 utreisende studentene, var alle via Erasmus+. Antall utvekslende studenter er naturlig nok en del lavere enn før pandemien.

Totalt antall inn- og utreisende, målt ut fra året utvekslingsperioden slutter.

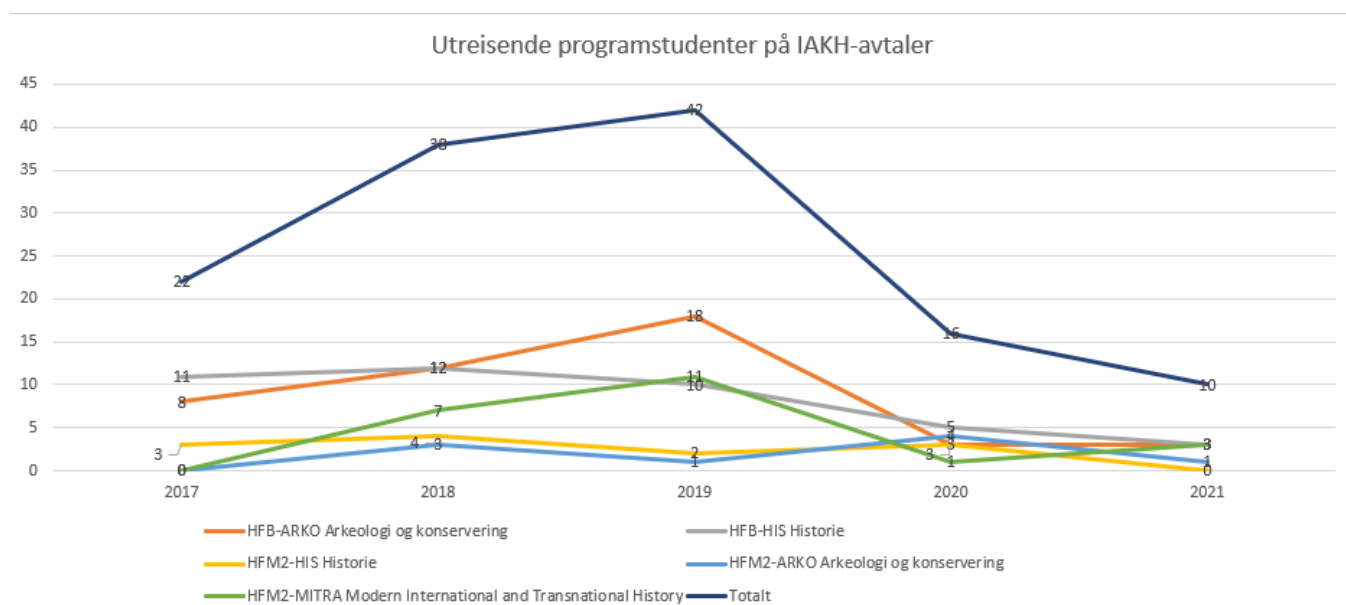

Av de 18 utreisende studentene gikk 10 på IAKHs studieprogrammer. Totalt reiste 14 av IAKHs programstudenter på utveksling. Rundt to tredjedeler av de utreisende var på bachelornivå, og på masternivå er det klart flest utvekslende på MITRA-programmet.

¹² Det er tatt utgangspunkt i Tableau-rapporten UTV1 Utveksling. Se vedlegg for tabeller.

De fleste av programstudentene som reiste ut, reiste på instituttets egne avtaler (10).

Forskning

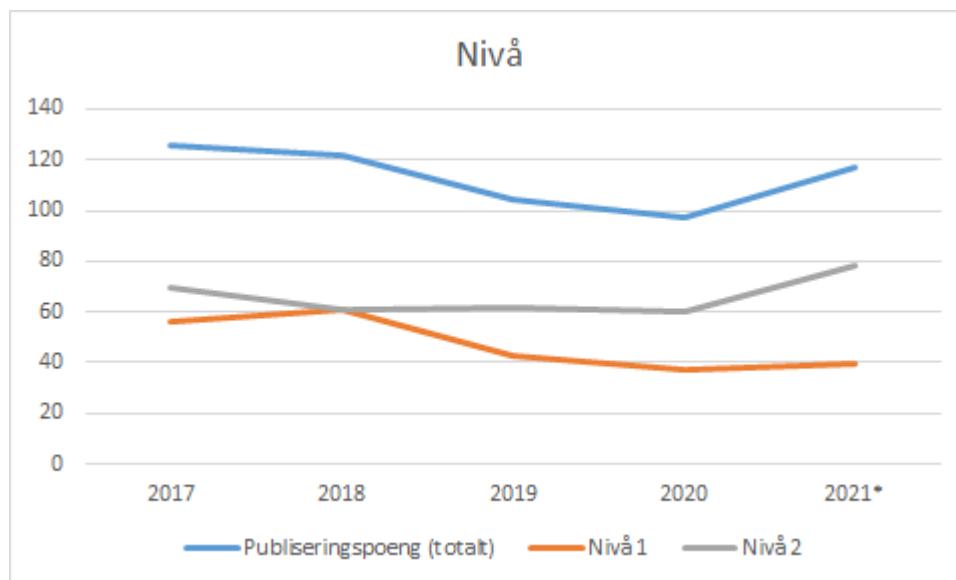
Forskergrupper

Det ble i 2021 opprettet ti forskergrupper ved instituttet. Forskergruppene erstatter delvis de tidligere faggruppene og er dannet av de ansatte. Følgende forskergrupper ble dannet:

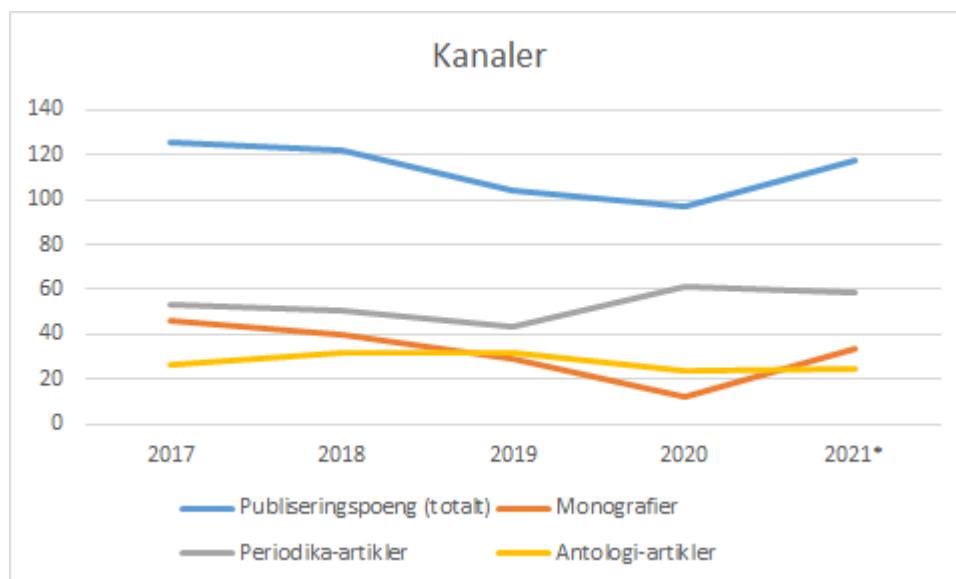
Ancient Mediterranean
Critical Historiography
Critical Surfaces
Demokrati, frihet og grenser
Globale historieforståelser
History of Capitalism
KLIMER - Klima, miljø og energi
Materialities
Norsk og internasjonal samtidshistorie
Violence

Publisering¹³

De foreløpige tallene for publiseringspoeng i 2021 viser en oppgang sammenlignet med de siste årene. Av de foreløpige 117 publikasjonspoengene, er en klar overvekt knyttet til nivå 2-publikasjoner. Hoveddelen av publikasjonspoengene kommer fra periodikaartikler.

¹³ Den endelige rapporteringen av publiseringspoeng er ikke gjennomført enda. Se vedlegg for tabell over historiske tall og foreløpige tall for 2021.

Eksternt finansiert forskning

Instituttet var i 2021 vertskap for totalt 12 eksternt finansierte forskningsprosjekter fordelt på ulike finansieringsskilder.¹⁴ I motsetning til tidligere år der NFR har dominert som den klart viktigste eksterne finansiøren av forskningsprosjekter, viser resultatene fra tildelingene i 2021 at EU nå bidrar med omlag like store midler som NFR.¹⁵

EU-finansiering

IAKH fikk tildelt Norges første Advanced Grant i historie, med Ildar Garipzanov som PI. Prosjektet har tittelen *Minuscule Texts: Marginalized Voices in Early Medieval Latin Culture* (c. 700–c. 1000) (MINITEXTS).

IAKH ble tildelt sitt andre MSCA Individual Fellowship. Dette gikk til Audrey Millet med prosjektet *Made in Sweatshops*. Millets prosjekt er tilknyttet Creativ IPR-prosjektet ledet av Veronique Pouliard, og blir dermed den andre MSCA-fellowen som knyttes til prosjektet. Norges forskningsråd (NFR)

Det ble i 2021 sendt inn sju søknader til Marie Skłodowska-Curie Actions Post-Doctoral Fellowship-utlysning.

NFR-finansiering

I 2021 ble det sendt inn 19 prosjektsøknader til NFR. En til Fellesløftet, 10 til Forskerprosjekt for fornyelse/banebrytende forskning, to til Unge forskertalenter, fire til Treårig forskerprosjekt med internasjonal mobilitet og én Offentlig sektor ph.d. To av søknadene til Forskerprosjekt for fornyelse/banebrytende forskning ble også sendt til de tematiske utlysningene: Global development and international relations- Development research and international relations og Welfare, culture and society- Cultural conditions underlying social change.

¹⁴ Eksternt finansierte prosjekter er her definert som større prosjekter. Publiseringssjekter og lignende er holdt utenfor. Se vedlagt liste.

¹⁵ Se vedlegg for oversikt over prosjekter.

IAKH fikk tilslag på prosjektet *Voices on the Edge: Minuscule Texts in Early Medieval Latin Culture* med Ildar Garipzanov som prosjektleder (forskerprosjekt for fornyelse). Instituttet fikk også tilslag på søknaden om Offentlig sektor ph.d.

Forskerutdanning¹⁶

Instituttet har to linjer under fakultetets ph.d.-program – linje for arkeologi og konservering, og linje for historie. I tillegg har instituttet to forskerskoler: *Dialogues with the Past – Nordic Graduate School in Archaeology* (DialPast) og *The Norwegian Research School in History*.

Forskerutdanningen ved instituttet er underlagt forskerutdanningsleder som har personalansvaret for stipendiatene, leder programrådet og nedsetter bedømmelseskomiteer. Programrådet, som møtes 1-2 ganger i semesteret, består av forskerutdanningsleder, leder for Dialogues with the Past/ph.d.-leder for arkeologi og konservering, leder for Den nasjonale forskerskolen i historie, to stipendiatrepresentanter henholdsvis fra historie og fra arkeologi/konservering, samt ph.d.-administrator og administrator for *Dialogues with the Past*.

Kandidater

Ph.d.-kandidatene som er tatt opp på instituttets forskerutdanning er stipendiater ansatt ved instituttet, stipendiater fra andre UiO-enheter, som Kulturhistorisk museum, og eksterne kandidater med ansettelsesforhold utenfor UiO. Ved utgangen av 2021 var det registrert 24 aktive ph.d.-kandidater ved IAKHs forskerutdanning. Åtte av disse var arkeologer, 12 var historikere og fire var konservatorer. Av de 24 aktive stipendiatene var elleve ansatt ved instituttet, sju kom fra andre UiO-enheter, og seks var eksterne kandidater med ansettelsesforhold utenfor UiO.

I 2021 hadde fem nyansatte stipendiater oppstart ved IAKH, fire historikere og en arkeolog. Instituttet tok også opp seks nye stipendiater fra andre enheter til doktorgradsprogrammet, fra henholdsvis Kulturhistorisk museum (2), UiO:Norden, Forsvarets Høyskole, Preus museum og Anno Museum. Stipendiaten fra sistnevnte institusjon var IAKHs første samarbeidsavtale om offentlig sektor PhD.

I løpet av 2021 var det ni stipendiater som avsluttet sin ansettelses/opptaksperiode, og av disse leverte syv avhandlingen sin til normert tid, mens en leverte en omarbeidet avhandling. Av de syv som leverte til normert tid kvalifiserte fire til ett års gjennomføringsstipend, en av kandidatene takket nei til stipendet på grunn av et annet jobbtillbud. De øvrige to var ikke ansatt ved instituttet.

Forskerutdanningskurs

Forskerutdanningen ved IAKH er delt mellom historie, og arkeologi og konservering. Linjen for historie ledes av forskerutdanningsleder Ulrike Spring. Linjen for arkeologi og konservering ledes av ph.d.-leder Christopher Prescott. Disse to har ansvaret for gjennomføring av avhandlingsseminarer og midtveisevalueringer. I tillegg til dette har Ulrike Spring det overordnede ansvaret for forskerutdanningen ved instituttet. Instituttet administrerer i tillegg to eksternt finansierte forskerskoler, en for arkeologi og en for historie.

¹⁶ For mer informasjon se Årsrapport ph.d. 2019, Institutt for arkeologi, konservering og historie.

I 2021 har det vært et mål om å lage et mer helhetlig stipendiatmiljø gjennom felles digitale ph.d.-lunsjer og felles avhandlingsseminar på tvers av fagdisiplinene. Våren og høsten 2021 ble det avholdt to obligatoriske fellesseminarer for alle stipendiatene, som del av avhandlingsseminaret. Temaene var skrivestrategier (vår) og karriere (høst), med deltakelse av både eksterne forelesere og faglig ansatte ved IAKH. Vårseminaret måtte avholdes digitalt, mens høstseminaret var hybrid og ble avsluttet med en felles middag. I høst 2021 arrangerte forskerutdanningslederen dessuten sammen med forskergruppen Critical Historiography en "PhD-coffee meeting" om metode. Spring arrangerte også en "PhD-coffee meeting" om karriere med en suksessfull ung forsker fra Universitetet i Stavanger. Temaene for ph.d.-fellesseminarer og coffee meetings tar utgangspunkt i stipendiatenes egne ønsker.

Som i samfunnet ellers har det vært utfordringer med gjennomføring av tiltak på grunn av pandemien. Det fysisk oppmøte har vært uforutsigbart og utfordrende å skape et felles stipendiatmiljø.

Arkeologi og konservering

Opplæringstilbudet for arkeologi og konservering består ved siden av avhandlingsseminarer i kurs som tilbys av den nordiske forskerskolen *Dialogues with the Past* (DialPast). Alle aktive konserverings- og arkeologistipendiat har lagt frem arbeider på avhandlingsseminarene i året som har gått, og det har totalt vært holdt seks avhandlingsseminarer. I tillegg hadde fire arkeologi/konserveringstipendiat midtveisevaluering i 2021.

DialPast arrangerte tre workshops (3 ECTS) og tre forskerkurs (7 ECTS) i løpet av 2021, der kursene var en blanding av fysiske kurs i utlandet og digitale kurs.

Historie

Opplæringstilbudet for historie dekkes gjennom avhandlingsseminarer og kurs tilbudt av *Den nasjonale forskerskolen i historie* (NRSH). Det ble holdt seks ordinære avhandlingsseminarer i historie i 2021, som alle hadde en varighet på ca. 2 timer per seminar. Alle seminarene ble holdt enten digitalt eller hybrid.

I mars arrangerte forskerskolen sitt årlige kurs i teori og metode (5 ECTS), som på grunn av koronarestriksjoner ble omgjort til et digitalt kurs. Ferdighetsmodulen i digital historie ble utsatt fordi programmet ble for omfattende i digital form. Ellers ble all kursaktivitet gjennomført som planlagt, med en blanding av fysiske og digitale kurs. I tillegg til kurset i teori og metode ble det arrangert tre Dissertation Writing kurs (av 1 ECTS), to forskningskurs (av 3 ECTS), det ene med en tilhørende ferdighetsmodul (1 ECTS).

Veiledning

IAKH har arrangert seminarer for ph.d.-veiledere i 2016, 2017 og 2018, 2020 og 2021. Årets veilederseminar fokuserte på tre hovedmomenter: 1. informasjon om forskerutdanningen og ansvarsfordeling mellom fakultet, institutt, veileder og stipendiat; 2. Møtearenaer for veiledere og veiledningsstandarder i Norge og utlandet; 3. Mental helse og stress blant stipendiat. Den siste bolken ble gjennomført i samarbeid med bedriftshelsetjenesten, og det ble en god diskusjon om veilederens rolle og begrensninger. I tillegg til et årlig veilederseminar har forskerutdanningsleder opprettet VIM (VeilederInspirasjonsMøter) for ph.d.-stipendiatene.

Sosialt og faglig miljø

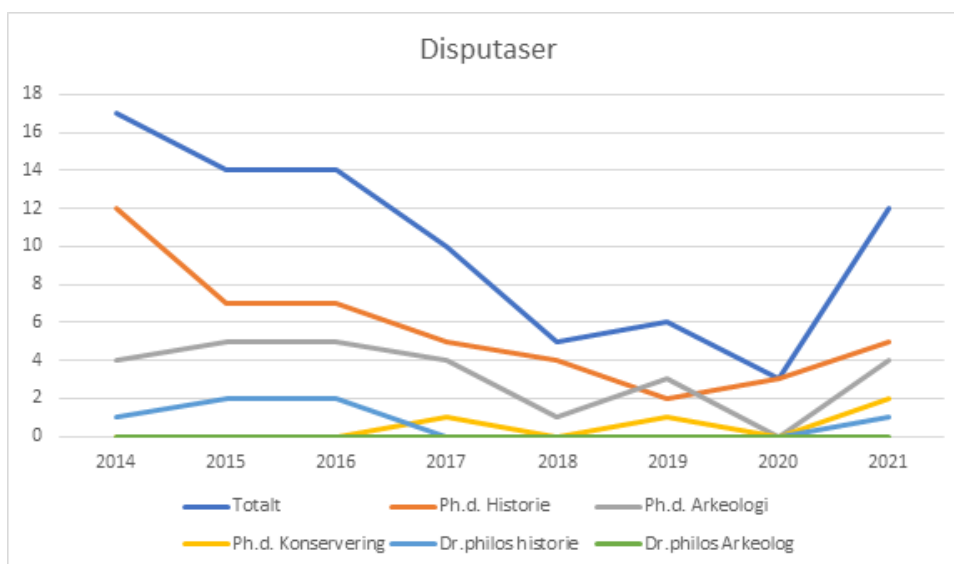
Samlet sett ble det i 2021 særlig jobbet med 1) å forbedre informasjonsflyt og skape felleskap på tvers av faggrenser (ph.d.-lunsj, TEAMS-rom, fellesseminarer); 2) å integrere alle stipendiatene i aktivitetene ved

IAKH, uansett om de er ansatt ved IAKH eller andre steder (bl.a. forskergrupper); 3) å forankre formen og tema for de faglige seminarene hos stipendiatene.

Samtaler med stipendiatene tidlig i 2021 viste et sterkt behov for forbedret informasjonsflyt og økt involvering i ph.d.-aktiviteter ved IAKH; dette gjaldt ikke minst stipendiater ansatt ved andre enheter og var særdeles aktuelt som følge av COVID-19-pandemien. Forskerutdanningslederen arrangerte derfor regelmessige digitale ph.d.-lunsjer for stipendiatene.

Disputaser

I løpet av 2021 disputerte 12 kandidater ved IAKH: to konservatorer, fire arkeologer og seks historikere. Én av kandidatene var dr.philos. Tre av disputasene ble gjennomført heldigitalt, sju av disputasene var hybride med og uten publikum, mens på to av disputasene var begge opponentene til stede i auditoriet. Alle disputasene ble direktestrømmet. Syv av kandidatene hadde valgt å ta opptak av prøveforelesningen på forhånd. 10 av kandidatene hadde vært ansatt som stipendiater på instituttet, mens en av kandidatene var fra Kulturhistorisk museum.

Samfunnskontakt og forskningsformidling

Instituttets arbeid med samfunnskontakt og forskningsformidling har i 2021 særlig vært knyttet til Norgeshistorie og bidrag fra enkeltforskere, prosjekter og satsninger. På grunn av pandemien har det vært få muligheter til å gjennomføre fysiske arrangementer.

Norgeshistorie¹⁷

Norgeshistorie har i 2021 særlig prioritert videre satsning på podkast-/radio-produksjon i samarbeid med NRK og arrangementer. Totalt hadde norgeshistorie ca. 3 millioner lesere og lyttere til sammen.

Podkast/radio

I 2021 publiserte Norgeshistorie tre radioserier/podkaster på NRK P2:

- *Tro og tilhørighet*, åtte episoder, sendt i januar/februar 2021. Antall lyttere per episode har vært 40 000 i gjennomsnitt.
- *Norges vei til rikdom*, 11 episoder, sendt juni-september 2021, og i reprise høsten 2021. Antall lyttere per episode har vært 90 000 i gjennomsnitt.
- *Samenes historie*, 13 episoder, november 2021-januar 2022. Antall lyttere per episode har vært 90 000 i gjennomsnitt. Serien er delfinansiert av Fritt ord.

Totalt antall lyttere, målt i de som har vært innom på alle tre radioseriene samlet, har vært ca. 2 480 000. Lyttertallene til Norgeshistorie-seriene ligger i toppsjiktet av lyttertall på P2. NRK ønsker et videre samarbeid med IAKH.

Det har i 2021 også blitt arbeidet med en ny serie, som har tittelen *Middelalderen og oss*. Serien er knyttet til en seminarrekke som ble avholdt ved Nasjonalbiblioteket (se under) og er delfinansiert av Fritt ord.

Samenes historie skapte debatt. Debatten har stort sett dreid seg om hva man forstår med «samisk perspektiv» som er en del av introen og om medvirkende må ha samisk bakgrunn (og hvor mange samiske deltakere som må til). Til sammen har det vært 59 debattinnlegg og avisartikler til sammen. Sammen med Ole Jan Larsen som er NRKs redaktør for seriene, skrev Vik og Lund tre debattinnlegg: [En mangfoldig norgeshistorie \(khrono.no\)](#) [Hva betyr samisk perspektiv? \(khrono.no\)](#) Samisk historie, NRK | [Hva betyr samisk perspektiv? \(nordnorskdebatt.no\)](#) [Samisk historie, NRK | Derfor ble opptak vraket i redigeringsarbeidet \(nordnorskdebatt.no\)](#) Avisintervju med Vik: [Historie-podkast kritiseres: – Har stjålet samenes perspektiv – NRK Sápmi - samiske nyheter, kultur og underholdning](#)

Arrangementer

Norgeshistorie arrangerte i samarbeid med Nasjonalbiblioteket seminarserien *Middelalderen og oss*. Arrangementet var delfinansiert av Fritt ord. Det var planlagt seks arrangementer, hvorav fem ble gjennomført. Det var ca. 50 fremmøtte på det første seminar. De andre hadde mellom 20 og 30 gjester.

Nettstedet

Det har ikke blitt utviklet nye artikler til nettstedet i 2021, med unntak av de 20 studenttekstene som har blitt publisert. Norgeshistorie.nos artikler, kilder og undervisningsopplegg hadde i 2021 en samlet nedgang i antall besøk (lesere):

¹⁷ Se egen årsrapport for Norgeshistorie

- 1.078.949 økter (en nedgang på 200.000 siden i fjor)
- 671.991 unike brukere har vært innom nettstedet
- 1, 8 millioner sidevisninger
- 78,3 prosent nye brukere, 21,3 prosent gjenbruk (omtrent som fjoråret)

Artikler fra Norgeshistorie inngår som fast spalte i *Aftenposten historie*, som har 250.000 lesere hver måned. Utvalgte artikler blir oversatt til engelsk og publisert på *Nordics info* ved Århus universitet.

Vedlegg

Vedlegg 1 – Oversikt over ansatte regnet i årsverk

Stillingskode	2017	2018	2019	2020	2021
Amanuensis	0	0			
Førsteamanuensis	21,1	19,45	16,2	12,65	10,25
Førstelektor	1	1,2	3,2	4,2	3,9
Professor	16,2	18,9	19,4	23,2	24,3
Universitetslektor	2,3	1,2	1,4	1	1,6
Professor II	0,7	0,55	0,5	0,3	
Forsker	1,8	2	1	1	3,5
Postdoktor	6	5	4	6	7
Stipendiat	24	25	22,6	22,3	19
Vitenskapelig assistent	2,7	0,7	2,4	2,9	6,42
Avdelingsleder	1	1	1	1	1
Førstekonsulent	7,4	3,5	4	2	4,6
Instituttleder	1	1	1	1	1
Konsulent	0,8	1,5	0,4	0	0
Kontorsjef	1	1	1	1	1
Overingeniør	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Senioringeniør					0,4
Prosjektleder	0	0			
Rådgiver	2	5,2	5,4	4	5
Seniorkonsulent	5,8	4,8	5,6	6,4	5,8
Seniorrådgiver	2	1,8	1,8	1,8	2
SUM	97	94	91,1	90,95	96,97

Kilde: DBH.

Vedlegg 2 – Opptakstall og antall møtt

Opptakstallene og antall møtt er hentet fra følgende Tablaeu-rapport: https://rapport-dv.uhad.no/#/redirect_to_view/57378

STUDIEPROGRAM	OPPTAKSTUDP..	ARSTA..	Studieplasser	1.prioritet	Møtt
Grand Total			325	755	294
HFB-ARKO Arkeologi og konservering	Arkeologi	2017	50	98	46
		2018	50	121	48
		2019	50	111	41
		2020	50	137	49
		2021	50	145	45
	Kulturarv og bevaringskunnskap	2017	25	56	23
		2019	25	68	25
		2021	25	83	23
	SFB Archaeology	2017		22	0

STUDIEPROGRAM	ARSTA..	Studieplasser	1.prioritet	Møtt
Grand Total		1,472	3,430	1,732
HF1-HIS Historie	2017	60	192	65
	2018	60	151	61
	2019	60	137	59
	2020	60	171	48
	2021	57	120	45
HFB-ARKO Arkeologi og konservering	2017	75	176	69
	2018	50	121	48
	2019	75	179	66
	2020	50	137	49
	2021	75	228	68
HFB-HIS Historie	2017	170	287	184
	2018	170	279	159
	2019	170	247	157
	2020	170	226	145
	2021	170	219	158
HFM2-ARKO Arkeologi og konservering	2017		31	12
	2018		47	30
	2019		27	17
	2020		61	36
	2021		36	23
HFM2-HIS Historie	2017		147	74
	2018		146	62
	2019		159	67
	2020		164	64
	2021		129	67
HFM2-MITRA Modern International and Transnational History	2017		44	19
	2018		46	15
	2019		44	25
	2020		41	15
	2021		56	20

Vedlegg 3 – Studiepoeng

Studiepoengsproduksjon (60 stp.enh.) – Bachelor (kategori F)

Lavere grad	2017	2018	2019	2020	2021
Konservering	29,01	24,66	32,34	19,00	34,00
Historie	281,83	280,84	288,51	260,08	247,34
Arkeologi	56,50	55,50	49,33	53,83	45,17
EXFAC03-HARK	23,83	21,50	9,67	20,00	19,33
Totalt	391,17	382,50	379,85	352,91	345,84

Studiepoengsproduksjon (60 stp. enh) – Master (kategori D)

Høyere grad	2017	2018	2019	2020	2021
Konservering	7,67	14,18	10,67	15,32	5,49
Historie	168,42	177,92	173,18	151,34	145,92
Arkeologi	27,33	26,33	30,49	38,99	38,35
Totalt	203,42	218,43	214,34	205,65	189,76

Kilde: DBH - Studiepoengproduksjon iht. studieprogrammet hvor emnet primært tilhører.

Vedlegg 4 – Gjennomføring

Gjennomføring (kandidater)

Program	2017	2018	2019	2020	2021
ARKO-BA	15	40	20	35	25
ARKO-MA	15	20	15	25	15
HIS-BA	60	80	80	75	70
HIS-MA	50	50	55	45	45
MITRA			10	15	10
Totalt	140	190	180	195	165

Kilde: DBH – Fullførte vitnemålsgivende utdanninger.

Andel aktive studenter per semester er hentet fra denne Tableau-rapporten: https://rapport-dv.uhad.no/#/redirect_to_view/57378

Aktive studenter i sitt 3. og 4. semester, bachelor i historie:

HFB-HIS	Møtt	3. sem	Andel aktive studenter av startende (møtt)	4. sem	Andel aktive studenter av startende (møtt)
2013	197	114	58 %	93	47 %
2014	194	99	51 %	78	40 %
2015	197	99	50 %	81	41 %
2016	194	108	56 %	89	46 %
2017	184	103	56 %	86	47 %
2018	159	89	56 %	81	51 %
2019	157	97	62 %	83	53 %
2020	145	91	63 %	80	55 %
2021	158				

Vedlegg 5 – Internasjonalisering

Utvexlingsstudenter på IAKHs avtaler – reiseretning

Tallene for utveksling er hentet fra følgende rapporter:

Antall inn- og utvekslinger 3mnd+: https://rapport-dv.uhad.no/#/redirect_to_view/11068

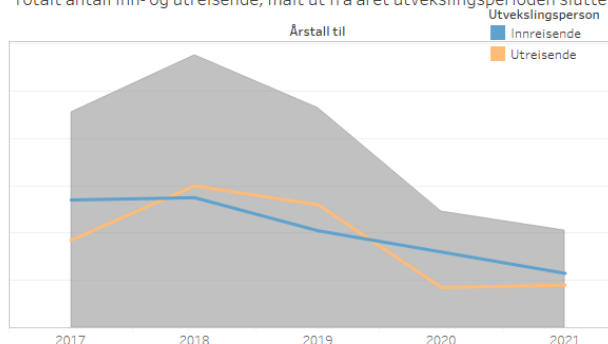
Utreise: Hvilke avtaler reiser studentene med?: https://rapport-dv.uhad.no/#/redirect_to_view/11078

Antall inn- og utvekslinger på 3 måneder eller mer

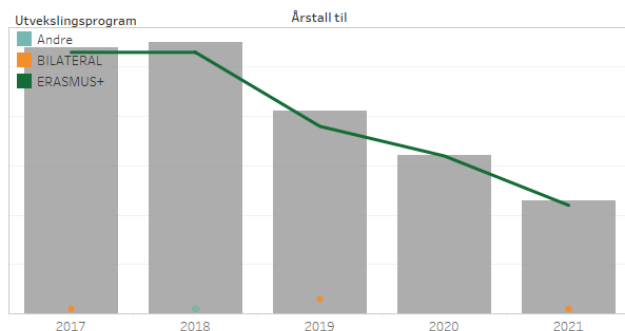
Antall inn- og utreisende på utveksling på over 3 mnd (fullført, aktiv, avbrudd etter 3mnd), målt ut fra året utvekslingsperioden slutter.

Utvexlingspro..	Utvexlings..	Årstall til				
		2017	2018	2019	2020	2021
Andre	Innreisende		1			
	Utreisende		4	6		
BILATERAL	Innreisende	1		3		1
	Utreisende	3	4	1		
ERASMUS+	Innreisende	53	53	38	32	22
	Utreisende	34	52	45	17	18
ERASMUS+GM	Innreisende		1			

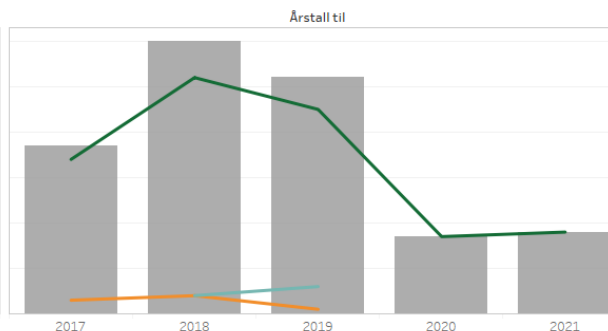
Totalt antall inn- og utreisende, målt ut fra året utvekslingsperioden slutter.

Antall innreisende studenter fordelt på utvekslingsprogram.

Antall utreisende studenter fordelt på utvekslingsprogram.

Programstudenter på IAKH-avtaler

Utreisende programstudenter på IAKH-avtaler	2017	2018	2019	2020	2021
HFB-ARKO Arkeologi og konservering	8	12	18	3	3
HFB-HIS Historie	11	12	10	5	3
HFM2-HIS Historie	3	4	2	3	0
HFM2-ARKO Arkeologi og konservering	0	3	1	4	1
HFM2-MITRA Modern International and Transnational History	0	7	11	1	3
Totalt	22	38	42	16	10

Programstudenter uavhengig av avtaleeier

Alle utreisende programstudenter	2017	2018	2019	2020	2021
HFB-ARKO Arkeologi og konservering	10	14	18	3	3
HFB-HIS Historie	16	14	14	5	6
HFM2-HIS Historie	4	4	2	4	0

HFM2-ARKO Arkeologi og konservering	0	5	2	8	1
HFM2-MITRA Modern International and Transnational History	0	9	11	3	4
Totalt	30	46	47	23	14

Vedlegg 6 – Publiseringspoeng

Publiseringspoeng og publiseringskanaler

	Publiseringspoeng (totalt)	Nivå 1	Nivå 2	Monografier	Periodika-artikler	Antologi-artikler
2017	126,1	56,45	69,65	46,07	53,5	26,53
2018	121,76	60,58	61,18	39,74	50,15	31,88
2019	104,43	42,84	61,59	29	43,22	32,21
2020	97,26	37,37	59,89	12,31	61,11	23,84
2021*	117,31	39,19	78,12	34	58,66	24,65

*Foreløpige tall.

Vedlegg 7 – Eksternt finansierte forskningsprosjekter

Prosjekttittel	Prosjektleder	Finansør	Start	Slutt
Dialogues with the past (delprosjekt)	Christopher Prescott (Arkeologi)	NFR	01.01. 2016	31.12. 2022
Statoils historie	Einar Lie (historie)	Equinor	01.04. 2016	30.06. 2023
Using the Past in the Past	Julie Lund (arkeologi)	NFR	01.06. 2016	31.12. 2021
HUMEVAL - ARK (delprosjekt)	Per Ditlef Fredriksen (Arkeologi)	NFR	01.01. 2018	01.12. 2021
HUMEVAL -SKIN (delprosjekt)	Jón Viðar Sigurðsson/Hans Jacob Orning (historie)	NFR	01.01. 2018	01.12. 2021
CHANGE	Tine Frøysaker (konservering)	MSCA IT	01.04. 2019	31.05. 2023
Creative IPR	<u>Véronique Isabelle Claire Pouillard (historie)</u>	ERC (COG)	01.09. 2019	31.08. 2024
FASHION IN IR	Vincent Dube (historie)	MSCA IF	26.08. 2020	25.08. 2022
THOCA (delprosjekt)	David Wright PI-Norge (arkeologi)	NordForsk/ DTU	17.05. 2021	16.05. 2025
Dressed in Stone	Vibeke Maria Viestad (arkeologi)	NFR	01.08. 2021	July 2024

MISS	Audrey Millet (historie)	MSCA IF	01.08. 2021	31.07. 2023
Relics of Nature	Prosj.leder: Þóra Pétursdóttir	NFR	01.08. 2021	31.07. 2025
Viking Nativity (delprosjekt)	Jón Viðar Sigurðsson (historie)	NFR	01.09. 2021	01.03. 2025
CLIMCULT	Dominik Collet (historie)	NFR	01.10. 2021	30.09. 2025
ELITES (delprosjekt)	Hans Jacob Orning (historie)	EØS/GRIE G	15.10. 2021	30.04. 2024
Voices on the Edge	Ildar Garipzanov (historie)	NFR	01.12. 2021	31.12. 2026
CultMem Kalydon	Signe Barfoed (arkeologi)	NFR	01.10. 2019	01.09. 2022
Den nasjonale forskerskolen i historie	Hanne Hagtvedt Vik (historie)	NFR	01.01. 2019	31.12. 2023